

Natuurtoets

Woningbouwlocatie te Heerenveen

projectnummer 0477941.100
definitief
5 oktober 2022

Natuurtoets

Woningbouwlocatie te Heerenveen

projectnummer 0477941.100

definitief

5 oktober 2022

Auteur

A.M. Mol-Posthumus

Opdrachtgever

Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.

K.R. Poststraat 101

8441 EN Heerenveen

Gecontroleerd:

P. de Hoop

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum	beschrijving	vrijgave
5 oktober 2022	definitief	

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding & planvoornemen	1
1.2	Doel	3
1.3	Leeswijzer	3
2	Effectbeschrijving en -beoordeling	4
2.1	Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek	4
2.2	Effectbepaling voornemen	5
2.3	Soortbescherming	6
2.3.1	Vogels	6
2.3.2	Zoogdieren – vleermuizen	9
2.3.3	Zoogdieren – overige zoogdieren	10
2.3.4	Amfibieën	11
2.3.5	Reptielen	12
2.3.6	Vissen	12
2.3.7	Insecten	12
2.3.8	Kreeftachtigen en weekdieren	13
2.3.9	Zaadplanten, varens en bladmossen	13
2.3.10	Zorgplicht	13
2.3.11	Invasieve soorten	14
2.4	Natura 2000	15
2.5	NNN	17
2.6	Overig provinciaal beleid Fryslân	17
2.7	Beschermde houtopstanden Wnb	18
2.8	Kansen voor natuurwaarden in het plangebied	18
3	Conclusie & advies	20
3.1	Soortbescherming	20
3.1.1	Zorgplicht	21
3.1.2	Invasieve soorten	21
3.2	Natura 2000	21
3.3	NNN	22
3.4	Overig provinciaal beleid Fryslân	22
3.5	Beschermde houtopstanden Wnb	22
3.6	Kansen voor natuurwaarden in het plangebied	22

Literatuurlijst	24
------------------------	-----------

Bijlage 1 Wettelijk kader

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

1 Inleiding

1.1 Aanleiding & planvoornemen

Van Wijnen is voornemens om 50 woningen te realiseren. Het plangebied ligt ten noorden van de Van Beyma Thoe Kingmaweg te Heerenveen (gemeente Heerenveen, provincie Fryslân).

De te plaatsen woningen worden in een fabriek gebouwd en in het plangebied aan elkaar gemonteerd (zogenoemde 'Bouwen in één dag'). De woningen zijn demontabel. Tevens worden er enkele parkeerplaatsen gerealiseerd. De ontsluitingsweg wordt aan de oostzijde van het plangebied gerealiseerd. Tevens worden er aan de noord- en zuidwestzijde kleine ontsluitingswegen gerealiseerd (fiets- of wandelpad). Aan de randen van het plangebied wordt een groene strook gerealiseerd middels nieuwe/extra aanplant. Als gevolg van het voornemen worden er geen bomen gekapt. De huidige watergangen blijven behouden (met uitzondering van de locatie waar de ontsluitingsweg wordt gerealiseerd), maar worden op enkele plekken verbreed/vergroot. De werkzaamheden duren circa drie maanden. Het is momenteel nog niet bekend wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of beschermde houtopstanden (Wet natuurbescherming (Wnb), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets. Daarnaast worden kansen voor het verbeteren van natuurwaarden genoemd.

In de figuren 1.1 en 1.2 is de ligging van het plangebied weergegeven. In figuur 1.3 is een impressie van het ontwerp weergegeven.

Figuur 1.1. Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de omgeving. Bron: Street Smart, kaart 2021.

Figuur 1.2. Gedetailleerde ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Street Smart, kaart 2021.

Figuur 1.3. Impressie ruimtelijke ontwikkeling (voornemen). Bron: CB5.

1.2 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of in het kader van de Wnb als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.3 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en beschermde houtopstanden aan de natuurwetgeving en overige beleidskaders. Tevens wordt hier kort aandacht besteed aan kansen voor de natuur;
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader beschreven. In bijlage 2 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven.

2 Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan de Wnb van beschermde soorten en aanwezige invasieve soorten, Natura 2000-gebieden, NNN, overig provinciaal beleid van de provincie Fryslân en beschermde houtopstanden. In paragraaf 2.8 worden kansen voor het verhogen van de natuurwaarden in het plangebied uiteengezet.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Wnb (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Op 26 september 2022 is vanaf circa 9:45 uur een oriënterend terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij zwaar bewolkt weer met een temperatuur van circa 15 °C. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet geïnspecteerd. Hierbij zijn de bomen in het plangebied geïnspecteerd op de aanwezigheid van grote nesten.

Het plangebied bevindt zich ten (noord)oosten van een woonwijk in Heerenveen. Enkele tientallen meters ten (noord)oosten van het plangebied bevindt zich de autosnelweg A32. Tussen het plangebied en de autosnelweg A32 bevindt zich een open bosschage met diverse onverharde wandelpaadjes. Ten tijde van het terreinbezoek werd dit gebied gebruikt als hondenuitlaat gebied.

Het plangebied is rondom vrijwel volledig begrensd door smalle watergangen met steile oevers. Ten tijde van het terreinbezoek waren de watergangen recentelijk geschoond. Het water in de watergangen was overwegend helder en enkele tientallen centimeters diep. Op enkele locaties was kroos aanwezig. Het plangebied is ruig begroeid met onder andere diverse grassoorten, harig wilgenroosje, pitrus, braam, brandnetel, riet, akkerdistel, hondsroos, haagwinde, berenklaauw en zuring. Aan de noordzijde van het plangebied staan enkele bomen op de oever. Het betreft onder andere enkele met hederabegroeide elzen, een conifeer, berk, eik en Spaanse aak.

In figuur 2.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 2.1. Impressie van het plangebied.

2.2 Effectbepaling voornemen

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die gedurende de bouwfase een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden:

- De opgaande vegetatie in het plangebied wordt verwijderd en het terrein wordt bouwrijp gemaakt;
- Enkele watergangen worden verbreed/vergroot;
- De watergang bij de ontsluitingsweg wordt aangepast;
- Er wordt verharding (wegen) aangelegd;

- Aan de randen van het plangebied wordt een groene strook gerealiseerd;
- Mogelijk wordt er (tijdelijke) verlichting geplaatst;
- Er is sprake van geluidsverstoring/optische verstoring gedurende de werkzaamheden.

In de gebruiksfase is sprake van geluidsverstoring, optische verstoring en lichtverstoring in het plangebied als gevolg van het reguliere gebruik van de woningen.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Op basis van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek wordt ingegaan op de mogelijk effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2017-2022).

Soort	Categorie
Boomvalk	4
Buizerd	4
Gierzwaluw	2
Grote gele kwikstaart	3
Havik	4
Huismus	2
Kerkuil	3
Ooievaar	3
Ransuil	4
Roek	2
Sperwer	4
Wespendief	4

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsook bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn gebouwbroedende soorten (zoals gierzwaluw, huismus en kerkuil), boombroedende soorten (zoals boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, sperwer en wespendief) en overige soorten (zoals grote gele kwikstaart en ooievaar).

Tijdens het terreinbezoek is in de omgeving van het plangebied een overvliegende buizerd waargenomen. Overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn niet waargenomen tijdens het terreinbezoek.

In het plangebied ontbreekt bebouwing, maar in de omgeving is bebouwing aanwezig. De daken van deze bebouwing zijn bedekt met dakpannen. Dergelijke bebouwing is geschikt voor gebouwbroedende soorten, zoals de huismus en gierzwaluw. Gezien de afstand en/of de tussenliggende afschermdende vegetatie bevindt deze bebouwing zich echter buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Geschikte nestlocaties voor de kerkuil (grote (boeren)schuren met nestkasten) ontbreken in de directe omgeving van het plangebied. Geschikt broedbiotoop voor de grote gele kwikstaart (nabij stromend water of nissen onder bruggen) en ooievaar (nestpalen, geschikte bomen of schoorstenen) is in de directe omgeving van het plangebied niet aanwezig, waardoor jaarrond beschermde nestplaatsen van deze soorten kan worden uitgesloten. Het plangebied is geen essentieel onderdeel van de functionele leefomgeving van de gebouwbroedende en drie overige genoemde soorten. Voor de huismus kan de ontwikkeling, afhankelijk van de ruimtelijke inrichting van het terrein en de tuinen, eventueel resulteren in een toename aan functioneel leefgebied.

Tijdens het terreinbezoek zijn in het plangebied geen grote nesten in bomen aangetroffen die kunnen toebehoren aan boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest. De aanwezigheid van nestplaatsen van boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied kan op basis van een oriënterend terreinbezoek echter niet worden uitgesloten. Daarnaast kan het plangebied een essentieel onderdeel zijn van de functionele leefomgeving van boombroedende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest die in de omgeving broeden, zoals de buizerd. Indien nesten aanwezig zijn en/of het plangebied een essentieel onderdeel vormt van de functionele leefomgeving van één van de soorten, is er sprake van het overtreden van verbodsbepalingen van de Wnb als gevolg van het planvoornemen. Hierom dient de aanwezigheid van nesten (die kunnen toebehoren aan soorten met een jaarrond beschermd nest) in de bosschages in de omgeving na bladval te worden onderzocht (zie figuur 2.2). Indien dergelijke nesten niet worden aangetroffen, zijn er geen verdere vervolgstappen aan de orde. Indien geschikte nesten worden aangetroffen, dient te worden onderzocht of het nest in gebruik is en door welke soort.

Figuur 2.2. Globale begrenzing van het gebied waarin een nestencheck plaats dient te vinden. Bron ondergrond: Street Smart, kaart 2021.

Concluderend kan de aanwezigheid van nestplaatsen van boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied en essentieel functioneel leefgebied niet worden uitgesloten. De aanwezigheid van nestplaatsen in de directe omgeving van het plangebied en essentieel functioneel leefgebied van gebouwbroedende en overige soorten met een jaarrond beschermd nest kan worden uitgesloten.

Vervolgstappen

De aanwezigheid van nesten die kunnen toebehoren aan boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest dient na bladval te worden onderzocht.

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1km) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd (NDFF, 2017-2022).

Soort	Categorie
Blauwe reiger	5
Boerenwaluw	5
Bonte vliegenvanger	5
Boomklever	5
Boomkruiper	5
Bosuil	5
Ekster	5
Gekraagde roodstaart	5
Groene specht	5
Grote bonte specht	5
Huiswaluw	5
IJsvogel	5
Koolmees	5
Oeverwaluw	5
Pimpelmees	5
Spreeuw	5
Tapuit	5
Torenvalk	5
Zwarte kraai	5
Zwarte roodstaart	5

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele categorie 5-soorten waargenomen (ekster, zwarte kraai). Nesten van de categorie 5-vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5-soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Tijdens het oriënterende terreinbezoeken zijn enkele algemene broedvogels waargenomen (o.a. merel, Turkse tortel). De open bosschages en overige vegetatie in en rondom het plangebied bieden nestgelegenheid aan deze algemene soorten.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wnb (artikel 3.1). Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door werkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wnb aan de orde.

Vervolgstappen

De werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd.

2.3.2 Zoogdieren – vleermuizen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.3 Overzicht van waargenomen vleermuizen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime
	HR (artikel 3.5)
Gewone dwergvleermuis	X
Laatvlieger	X
Rosse vleermuis	X
Ruige dwergvleermuis	X

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben.

Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen. Aangezien bebouwing in het plangebied ontbreekt, kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten worden uitgesloten. De

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

bomen aan de noordzijde van het plangebied zijn tijdens het oriënterend terreinbezoek geïnspecteerd op de aanwezigheid van holtes en scheuren die als verblijfplaats voor vleermuizen kunnen dienen. Deze holtes en scheuren zijn niet aangetroffen, waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende soorten in het plangebied tevens kunnen worden uitgesloten. Holtes of scheuren in de bomen direct grenzend aan het plangebied kunnen op basis van een oriënterend terreinbezoek niet worden uitgesloten. Indien hierin verblijfplaatsen aanwezig zijn en verlichting schijnt (of uitstraalt) op deze verblijfplaatsen, is er sprake van overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb. Een overtreding kan echter worden voorkomen door geen licht te schijnen (of uit te laten stralen) op deze bomen tijdens de realisatie- en gebruiksfase. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan dient de aanwezigheid van verblijfplaatsen te worden onderzocht.

Vervolgstappen

Het is onduidelijk of er verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bomen direct grenzend aan het plangebied. Aantasting kan echter worden voorkomen door geen licht te schijnen (of uit te laten stralen) op deze open bosschages en bomenrijen tijdens de realisatie- en gebruiksfase. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan dient nader onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen plaats te vinden.

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren. In het plangebied ontbreken dergelijke essentiële lijnvormige elementen, waardoor essentiële vliegroutes in het plangebied kunnen worden uitgesloten. De open bosschages/bomenrijen direct grenzend aan het plangebied kunnen dienst doen als vliegroute. Op basis van een oriënterend terreinbezoek kan niet worden bepaald of er mogelijk sprake is van een essentiële vliegroute.

Vleermuizen en ook hun essentiële vliegroutes vallen onder de bescherming van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb). Het is onduidelijk of de open bosschages/bomenrijen direct grenzend aan het plangebied dienen als essentiële vliegroute. Aantasting kan echter worden voorkomen door geen licht te schijnen (of uit te laten stralen) op deze open bosschages en bomenrijen tijdens de realisatie- en gebruiksfase. Een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb is dan niet aan de orde. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan dient de aanwezigheid van een essentiële vliegroute te worden onderzocht.

Vervolgstappen

Het is onduidelijk of de open bosschages/bomenrijen direct grenzend aan het plangebied dienen als essentiële vliegroute. Aantasting kan echter worden voorkomen door geen licht te schijnen (of uit te laten stralen) op deze open bosschages en bomenrijen tijdens de realisatie- en gebruiksfase. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan dient nader onderzoek naar de aanwezigheid van essentiële vliegroutes plaats te vinden.

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn. In het plangebied is sprake van opgaande begroeiing. Daarbij is geen sprake van unieke beplanting en/of structuren die enkel in het plangebied aanwezig zijn. Bij verwijdering van deze begroeiing blijft er voldoende beschut en geschikt foerageergebied over in de directe omgeving van het plangebied, bijvoorbeeld in de open

bosschages directe grenzend aan het plangebied. Er is daardoor geen sprake van essentieel foerageergebied in het plangebied. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied kan worden uitgesloten.

2.3.3 Zoogdieren – overige zoogdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van overige soorten zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.4 Overzicht van waargenomen zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime		Vrijgestelde zoogdieren Wnb (artikel 3.10)
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)	
Otter	X		
Wolf	X		
Das		X	
Bunzing			X
Egel			X
Haas			X
Konijn			X
Ree			X
Steenmarter			X
Veldmuis			X
Vos			X

Voor zowel de otter als de wolf en de das is er in de afgelopen vijf jaar slechts één waarneming bekend in de NDFF in de wijde omgeving van het plangebied. In (de directe omgeving van) het plangebied ontbreken brede sloten/kanalen die geschikt biotoop kunnen vormen voor de otter. Gezien de ligging van het plangebied (tussen een woonwijk en autosnelweg in) en de afwezigheid van sporen in het plangebied tijdens het verkennend terreinbezoek, maakt het plangebied geen onderdeel uit van het essentiële leefgebied van de wolf en das. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de otter, wolf en das kan worden uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde zoogdieren niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde soorten zoogdieren in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten die in de bureaustudie naar voren komen. De hoog opgaande vegetatie in het plangebied biedt voldoende schuilmogelijkheden voor kleine soorten en foerageergebied voor de grotere soorten. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Fryslân geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.10 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.4 Amfibieën

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van amfibieën in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht van waargenomen amfibieën in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime		Vrijgestelde amfibieën Wnb (artikel 3.10)
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)	
Bruine kikker			X
Gewone pad			X
Kleine watersalamander			X

Uit de bureaustudie (zie tabel 2.6) blijkt dat er geen waarnemingen van beschermde amfibieën bekend zijn in de directe omgeving van het plangebied. Beschermde amfibieën betreffen voornamelijk soorten die afhankelijk zijn van vennen en poelen of ander specifiek biotoop. Dergelijk biotoop is in het plangebied niet aanwezig, waardoor de aanwezigheid van beschermde amfibieën kan worden uitgesloten.

Vrijgestelde amfibieën in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten die uit de bureaustudie naar voren komen. De watergangen bieden geschikt voortplantingsbiotoop voor de genoemde soorten. Daarnaast bieden de oevers en opgaande vegetatie voldoende bescherming om als landbiotoop voor de soorten te dienen. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Fryslân geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.10 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.5 Reptielen

Tabel 2.6 Overzicht van waargenomen reptielen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime	
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)
Geen waarnemingen bekend in de NDFF		

Uit de bureaustudie (zie tabel 2.6) blijkt dat er geen waarnemingen van beschermde reptielen bekend zijn in de directe omgeving van het plangebied. Beschermde reptielen betreffen voornamelijk soorten die afhankelijk zijn van zandige (heide)terreinen of ander specifiek biotoop. Dergelijk biotoop is in het plangebied niet aanwezig. Alhoewel het plangebied suboptimaal biotoop betreft, kan enkel de ringslang (incidenteel) aanwezig zijn in het plangebied. Essentieel leefgebied (voortplantingsplaatsen, overwinteringsplaatsen) van deze soort ontbreekt echter in het plangebied, waardoor effecten op beschermde reptielen op voorhand kunnen worden uitgesloten.

2.3.6 Vissen

Tabel 2.7 Overzicht van waargenomen vissen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime	
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)
Geen waarnemingen bekend in de NDFF		

Uit de bureaustudie (zie tabel 2.7) blijkt dat er geen waarnemingen van beschermde vissen bekend zijn in de directe omgeving van het plangebied. Het biotoop van de beschermde vissen betreft onder andere grote meren, rivieren of beken met al dan niet een stenige bodem, van enige diepte en een dikke modderlaag. Tevens reikt het bekende verspreidingsgebied van de beschermde vissoorten niet tot aan de directe omgeving van het plangebied. De smalle watergangen in het plangebied voldoen niet aan de biotoopeisen van de beschermde vissen, waardoor de aanwezigheid kan worden uitgesloten.

Voor overige vissoorten die in de watergangen aanwezig kunnen zijn, geldt de zorgplicht. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.10 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.7 Insecten

Tabel 2.8 Overzicht van waargenomen insecten in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime	
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)
Geen waarnemingen bekend in de NDFF		

Uit de bureaustudie (zie tabel 2.8) blijkt dat er geen waarnemingen van beschermde insecten bekend zijn in de directe omgeving van het plangebied. Het voortplantingsbiotoop van de beschermde libellen en (water)kevers betreft zeer specifiek biotoop, waaronder vennen, beken en stilstaande rivierarmen. Dergelijk biotoop is in het plangebied niet aanwezig. Tevens reikt het bekende verspreidingsgebied van deze soorten niet tot aan Heerenveen. Dit geldt ook voor een groot aantal vlindersoorten. Daarnaast ontbreken in het plangebied geschikte waardplanten voor vlinders (in combinatie met geschikt vlieg habitat), waardoor de aanwezigheid (van voortplantingsplaatsen) van vlinders kunnen worden uitgesloten. Vervolgstappen met betrekking tot beschermde insecten zijn daarom niet aan de orde.

2.3.8 Kreeftachtigen en weekdieren

Tabel 2.9 Overzicht van waargenomen kreeftachtigen en weekdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime	
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)
Geen waarnemingen bekend in de NDFF		

Uit de bureaustudie (zie tabel 2.9) blijkt dat er geen waarnemingen van beschermde kreeftachtigen en weekdieren bekend zijn in de directe omgeving van het plangebied. Het leefgebied van de meeste beschermde kreeftachtigen en weekdieren betreft rivierarmen; dergelijk biotoop is niet aanwezig in het plangebied. Bekende waarnemingen van de platte schijfhoren in de wijde omgeving van het plangebied beperken zich tot natuurgebieden (dichtstbijzijnde waarneming op circa 13 km afstand in Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer). Tevens is het specifieke biotoop van de platte schijfhoren niet aanwezig in het plangebied. Aanwezigheid van beschermde kreeftachtigen en weekdieren kan worden uitgesloten.

2.3.9 Zaadplanten, varens en bladmossen

Tabel 2.10 Overzicht van waargenomen zaadplanten, varens en bladmossen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2017-2022).

Soort	Beschermingsregime	
	HR (artikel 3.5)	Wnb (artikel 3.10)
Geen waarnemingen bekend in de NDFF		

Uit de bureaustudie (zie tabel 2.10) blijkt dat er geen waarnemingen van beschermde zaadplanten, varens en bladmossen bekend zijn in de directe omgeving van het plangebied. Tijdens het oriënterend terreinbezoek is met name vegetatie aangetroffen die kenmerkend is voor voedselrijke omstandigheden. Dergelijke omstandigheden bieden ongeschikt biotoop voor de beschermde zaadplanten, varens en bladmossen. Aanwezigheid van beschermde zaadplanten, varens en bladmossen kan worden uitgesloten.

2.3.10 Zorgplicht

In het plangebied kunnen de in de bureaustudie genoemde soorten aanwezig zijn in het plangebied (zie tabel 2.4 en 2.5) aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht voor de Wnb in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht (zie bijlage 1). Dit houdt in dat tijdens de werkzaamheden zo veel mogelijk negatieve effecten op aanwezige natuurwaarden dienen te worden voorkomen dan wel te worden beperkt.

De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.11.

Tabel 2.11. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied in een laag tempo kort maaien waarbij gewerkt wordt in de richting van een vluchtmogelijkheid
Amfibieën en vissen	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid bij het (eventueel) dempen van een watergang

Soort(groep)	Maatregel
	Werkzaamheden aan de watergangen en oevers uitvoeren buiten de kwetsbare periodes (winter(rust), voortplanting)

2.3.11 Invasieve soorten

Tijdens het terreinbezoek zijn er enkele exemplaren van de reuzenbalsemien in het plangebied aangetroffen² (zie figuur 2.3). Tevens zijn er meerdere planten van deze soort in het westelijk aangrenzende perceel aangetroffen. De reuzenbalsemien is een invasieve exoot. Dit houdt in dat soort niet van nature voorkomt in Nederland en schadelijk is voor de inheemse natuur. Om verdere verspreiding van de reuzenbalsemien te voorkomen zijn passende maatregelen nodig wanneer er in het plangebied gewerkt wordt.

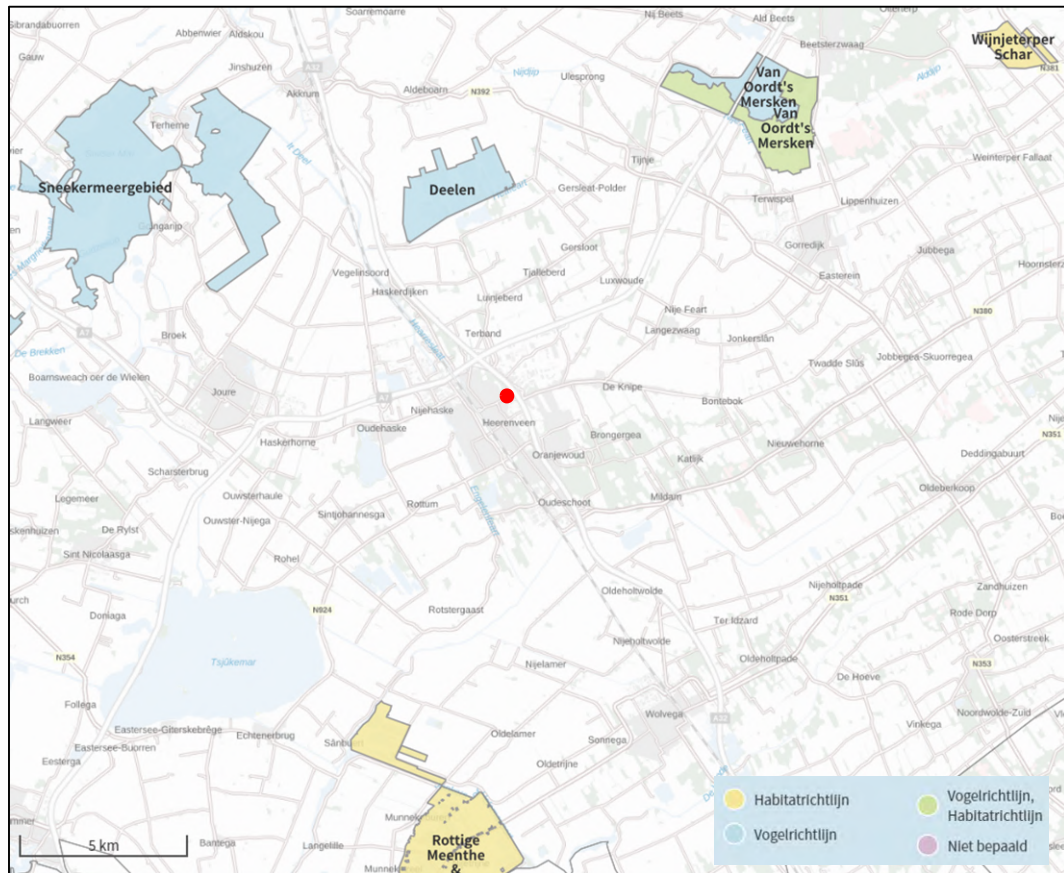

Figuur 2.3. Reuzenbalsemien in het plangebied.

2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Deelen en ligt op circa 4,8 kilometer afstand ten noorden van het plangebied (zie figuur 2.4). Dit gebied is aangewezen op basis van de Vogelrichtlijn. Binnen een straal van 15 km liggen nog drie andere Natura 2000-gebieden. Het betreft Rottige Meenthe & Brandemeer, het Sneekerveergebied en Van Oordt's Mersken (zie figuur 2.4).

² De lijst met aangetroffen (invasieve) exoten is niet uitputtend. De aanwezigheid van andere exoten kan niet met zekerheid worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Ligging Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied (rode stip). Bron: AERIUS-calculator, versie 2021.

Bij voorliggend planvoornemen is er zowel sprake van een realisatiefase als gebruiksfase. Er kan daardoor sprake zijn van zowel tijdelijke als permanente effecten.

De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van alle storingsfactoren, zoals bijvoorbeeld verdroging of geluid- en lichtverstoring, met uitzondering van verzuring en vermessing. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermessing en verzuring door stikstofdepositie tijdens de realisatiefase en gebruiksfase niet op voorhand uit te sluiten. De stikstofdepositie gedurende de realisatiefase is bij de inwerkingtreding van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering per 1-7-2021 vrijgesteld van de Wnb-vergunningplicht. Voor de realisatiefase hoeft dan ook geen onderzoek naar stikstofdepositie (AERIUS-berekening) meer te worden uitgevoerd.

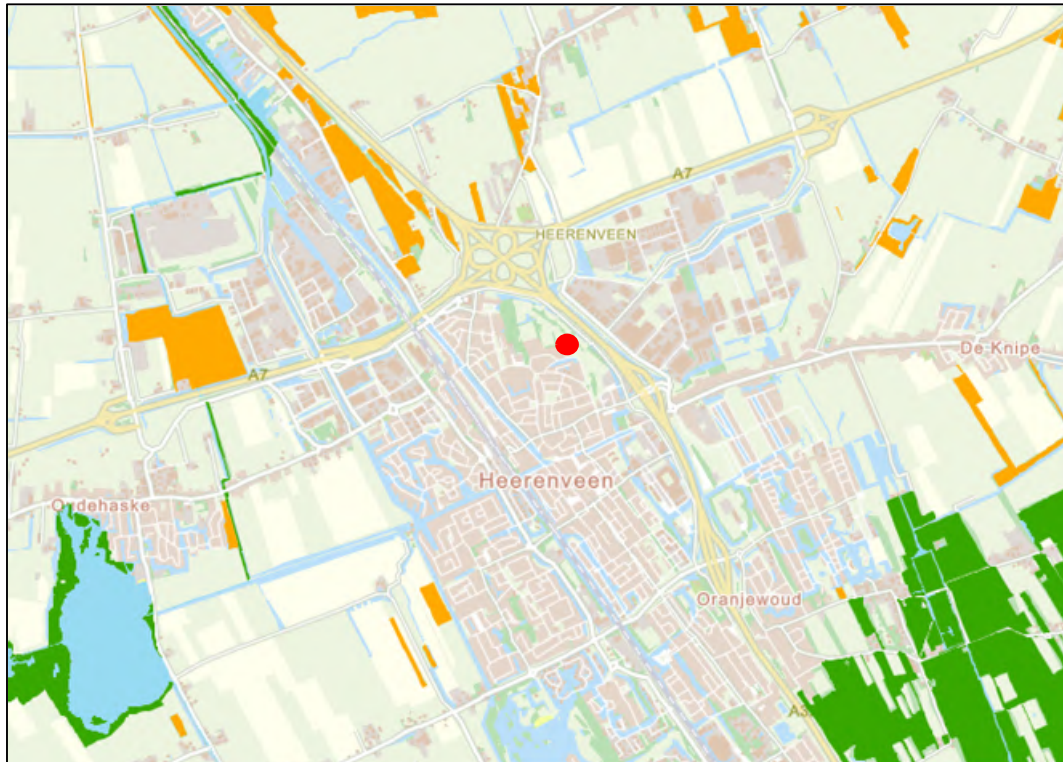
Voor de mogelijke effecten als gevolg van stikstofdepositie in de gebruiksfase dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd.

Vervolgstappen

Er dient een AERIUS-berekening voor de gebruiksfase te worden opgesteld.

2.5 NNN

In het plangebied is geen NNN-gebied aanwezig. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied bevindt zich op circa 2,9 kilometer ten noordwesten van het plangebied (zie figuur 2.5). In de provincie Fryslân is sprake van toetsing van mogelijke effecten op NNN als gevolg van externe werking. Gezien de afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde NNN-gebied is er geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN-gebied middels externe werking. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Figuur 2.5. Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van het NNN (groene vlakken) en Natuur buiten NNN (oranje vlakken). Bron: Natuur overzichtskaart (indicatief) (arcgis.com), geraadpleegd op 7-9-2022.

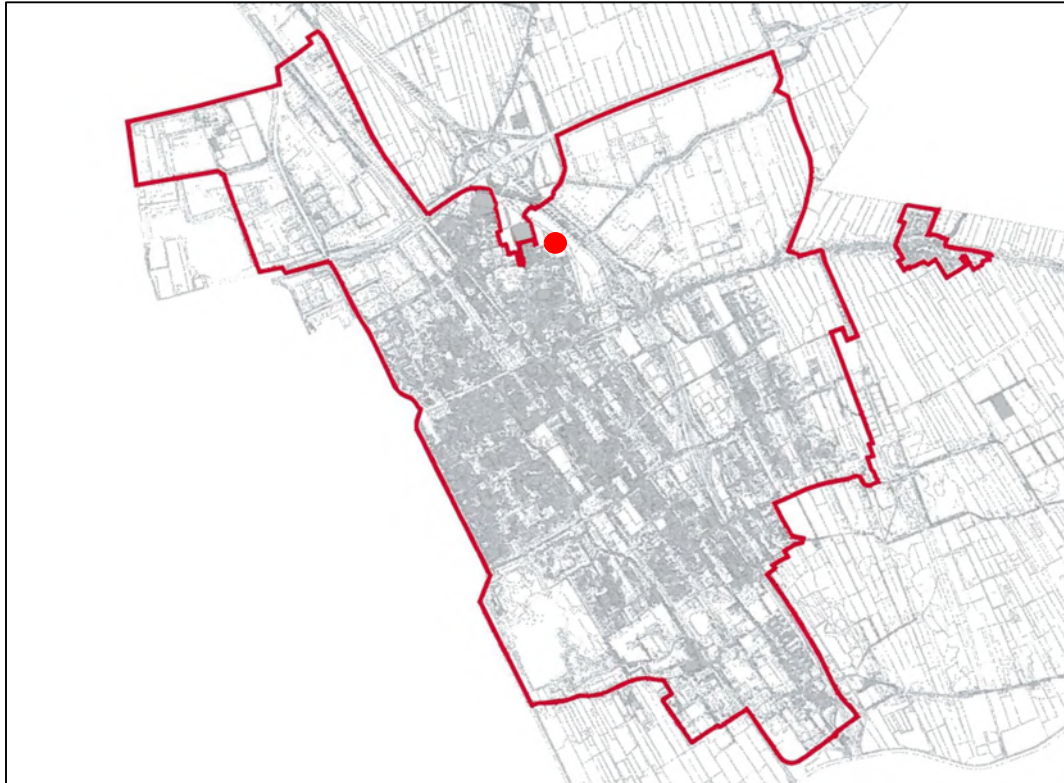
2.6 Overig provinciaal beleid Fryslân

Natuur buiten de NNN, ganzenfoerageergebieden en weidevogelkansgebieden

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van 'Natuur buiten de NNN', ganzenfoerageergebieden of weidevogelkansgebieden. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

2.7 Beschermde houtopstanden Wnb

Volgens de kaart 'Voorlopig ontwerp Begrenzing bebouwde kom wet Natuurbescherming'³ (figuur 2.6) van de gemeente Heerenveen valt het plangebied binnen de begrenzing van de bebouwde kom Wnb. Er is daardoor geen sprake van beschermde houtopstanden. Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn tevens geen beschermde houtopstanden Wnb aanwezig. Als gevolg van het planvoornemen worden er tevens geen bomen gekapt. Beschermde houtopstanden Wnb zijn daarom niet relevant voor voorliggend planvoornemen.

Figuur 2.6. Ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van de begrenzing van de bebouwde kom Wnb (of Boswet)(rode lijn). Bron: 12 Voorlopig ontwerp Begrenzing bebouwde kom wet Natuurbescherming.pdf, geraadpleegd op 7-9-2022.

2.8 Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Het behouden van de aanwezige natuurwaarden of het vergroten, verbeteren en verbinden ervan, kan op diverse punten een meerwaarde creëren voor voorliggend planvoornemen. Door bestaande en nieuwe natuurwaarden in het planvoornemen te integreren wordt een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving gecreëerd voor bewoners. Daarnaast kan een groene invulling van het plangebied bijdragen aan de acceptatie van het planvoornemen in de omgeving.

³ Dit betreft de meest recente kaart die digitaal te vinden is. De gemeente Heerenveen heeft tot nu toe geen uitsluitsel gegeven of deze kaart vastgesteld is.

Tevens levert het integrale kansen op ten aanzien van verschillende duurzaamheids- en klimaatadaptatie doelen zoals waterretentie, hittestress beperking, luchtzuivering etc.

Op basis van het terreinbezoek zijn de huidige natuurwaarden in het plangebied vastgesteld (zie ook paragraaf 2.1). Deze natuurwaarden zijn onder te verdelen in diverse biotopen. De aanwezige biotopen en mogelijkheden voor het realiseren van nieuwe biotopen zijn weergegeven in respectievelijk tabel 2.12 en 2.13. Deze tabellen vormen een aanknopingspunt voor het behoud en de ontwikkeling van de natuurwaarden bij de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling.

Tabel 2.12. Kansen voor bestaande natuurwaarden in het voorgenomen plan.

Aanwezige biotoop	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Mogelijkheden voor vergroten, verbeteren en verbinden.
Watergangen	Habitat voor vissen, amfibieën, waterplanten	Kwaliteitsverbetering water en oevers mogelijk door gericht beheer en/of realisatie oevers met flauw talud.
Bomen	Nest/rustplaats voor vogels	Aantal bomen uitbreiden en aansluiten bij bestaande bomenrijen. Diversiteit in boomsoorten aanplanten en kiezen voor inheemse soorten.
Grasland/ruigte	Foerageer-/leefgebied voor insecten, vogels, kleine fauna.	Gaat deels verloren. Grasstroken in planvoornemen opnemen, bijvoorbeeld door aanplant van kruidenrijke vegetatie afgewisseld met ruigtes. Natuurlijker maaibeheer toepassen.

Tabel 2.13. Mogelijk nieuw te ontwikkelen natuurwaarden.

Kansen nieuwe biotopen	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Hoe te realiseren
Gebouwen	Nestgelegenheid gebouwgebonden vogels (mussen, zwaluwsoorten), verblijfplaatsen voor vleermuizen, vegetatie aan/op gebouw	Natuurinclusief bouwen
Aanleg (gezamenlijke) tuinen	Schuil- en foerageerplek voor (tuin)vogels en grondgebonden fauna, insecten, vlinders	Ontwerp door deskundig ecologisch hovenier, gebruik van inheemse soorten
Vijvers/ poelen aanleggen	Creëren van biotoop voor vissen, libellen, amfibieën.	Ontwerp door een ecologisch deskundige of hovenier.
Groenstrook realiseren met kruidenrijke/ bloemrijke vegetaties variërend in hoogte	Schuil- en foerageerplek voor (tuin)vogels en grondgebonden fauna, insecten (zoals vlinders).	Ontwerp door een deskundig ecologisch hovenier, gebruik van geschikte zaadmengsels, natuurlijk (maai)beheer.
Semi verharde parkeerplaatsen (grastegels)	Creëren van biotoop voor insecten, foerageerplek voor (tuin)vogels	Inzaaien met laagblijvende kruidenmengsels

3 Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets.

3.1 Soortbescherming

Binnen het plangebied en/of de omgeving is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Wnb) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest, algemene broedvogels en vleermuizen. In tabel 3.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies zijn beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Ontheffing Wnb aan de orde?
Boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest	Mogelijk nesten aanwezig in de bosschages in de omgeving van het plangebied. Daarnaast kan het plangebied een essentieel onderdeel zijn van de functionele leefomgeving.	Ja, zie tabel 3.2	-	Nog niet bekend
Vogels (algemene broedvogels)	Ja, nestgelegenheid in de open bosschages en overige vegetatie in en rondom het plangebied	N.v.t.	Ja, zie tabel 3.3	N.v.t.
Zoogdieren (boombewonene vleermuizen) – verblijfplaatsen	Er kunnen verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bomen direct grenzend aan het plangebied. Verblijfplaatsen in het plangebied zijn uitgesloten.	Nee, mits wordt voldaan aan de maatregelen in tabel 3.3	Ja, zie tabel 3.3	Nee, mits wordt voldaan aan de maatregelen in tabel 3.3
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) – essentiële vliegroutes	De open bosschages/bomenrijen direct grenzend aan het plangebied kunnen mogelijk dienen als essentiële vliegroute.	Nee, mits wordt voldaan aan de maatregel	Ja, zie tabel 3.3	Nee, mits wordt voldaan aan de maatregelen in tabel 3.3

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Ontheffing Wnb aan de orde?
		en in tabel 3.3		

In tabel 3.1 is aangegeven dat er nader onderzoek nodig is naar de aanwezigheid van nesten van boombroedende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De beschrijving van dit nader onderzoek wordt in tabel 3.2 uiteengezet.

Tabel 3.2. Beschrijving nader onderzoek.

Soort	Onderzoeksmethode
Boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest	Een check op de aanwezigheid van nesten na bladval in de bosschages in de omgeving van het plangebied (zie ook figuur 2.2)

In tabel 3.1 is aangegeven dat een overtreding van de Wnb voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 3.3 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Tabel 3.3. Beschrijving maatregelen om overtreding van de Wnb te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Algemene broedvogels	Werken buiten het broedseizoen
Vleermuizen	Geen verlichting schijnen of uitstralen op de open bosschages en bomen(rijen) direct grenzend aan het plangebied tijdens de realisatie- en gebruiksfase.

3.1.1 Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.10 blijkt dat er in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 3.3.

Tabel 3.3. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied in een laag tempo kort maaien waarbij gewerkt wordt in de richting van een vluchtmogelijkheid
Amfibieën en vissen	Werken in de richting van een vluchtmogelijkheid bij het (eventueel) dempen van een watergang Werkzaamheden aan de watergangen en oevers uitvoeren buiten de kwetsbare periodes (winter(rust), voortplanting)

3.1.2 Invasieve soorten

Tijdens het terreinbezoek zijn er enkele exemplaren van de reuzenbalsemien in het plangebied aangetroffen⁴ (zie figuur 2.2). Tevens zijn er meerdere planten van deze soort in het westelijk aangrenzende perceel aangetroffen. De reuzenbalsemien is een invasieve exoot. Om verdere verspreiding van de reuzenbalsemien te voorkomen zijn passende maatregelen nodig wanneer er in het plangebied gewerkt wordt.

3.2 Natura 2000

In tabel 3.4 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.4 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.4. Conclusies Natura 2000-gebieden.

	Natura 2000
Zijn er Natura 2000-gebieden aanwezig waarop effecten kunnen optreden?	Ja, binnen een straal van vijftien km bevinden zich vier Natura 2000 gebieden, waarvan de Deelen het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is (circa 4,8 km afstand).
Treden er negatieve effecten op of zijn deze te verwachten?	Ja, er kan sprake zijn van verzuring en vermesting door stikstofdepositie.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd voor de gebruiksfase.
Wnb-vergunning of akkoord van de provincie noodzakelijk?	Nog onbekend.

3.3 NNN

In tabel 3.5 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde NNN-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.5 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.5. Conclusies NNN-gebieden.

	NNN
Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde NNN-gebied?	Circa 2,9 kilometer.
Is er sprake van toetsing van externe werking in de betreffende provincie?	Ja
Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Nee
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Nee
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Nee

⁴ De lijst met aangetroffen (invasieve) exoten is niet uitputtend. De aanwezigheid van andere exoten kan niet met zekerheid worden uitgesloten.

3.4 Overig provinciaal beleid Fryslân

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van 'Natuur buiten de NNN', ganzenfoerageergebieden of weidevogelkansgebieden. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

3.5 Beschermde houtopstanden Wnb

Er is bij voorliggend planvoornemen geen sprake van aantasting van onder de Wnb beschermde houtopstanden. Er zijn voor wat de Wnb betreft geen vervolgstappen aan de orde.

3.6 Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

In tabel 3.6 en 3.7 zijn de kansen voor het behoud en/of vergroten/verbeteren/verbinden van de natuurwaarden bij voorliggende planvoornemen uiteengezet.

Tabel 3.6. Kansen voor bestaande natuurwaarden in het voorgenomen plan.

Aanwezige biotoop	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Mogelijkheden voor vergroten, verbeteren en verbinden.
Watergangen	Habitat voor vissen, amfibieën, waterplanten	Kwaliteitsverbetering water en oevers mogelijk door gericht beheer en/of realisatie oevers met flauw talud.
Bomen	Nest/rustplaats voor vogels	Aantal bomen uitbreiden en aansluiten bij bestaande bomenrijen. Diversiteit in boomsoorten aanplanten en kiezen voor inheemse soorten.
Grasland/ruigte	Foerageer-/leefgebied voor insecten, vogels, kleine fauna.	Gaat deels verloren. Grasstroken in planvoornemen opnemen, bijvoorbeeld door aanplant van kruidenrijke vegetatie afgewisseld met ruigtes. Natuurlijker maaibeheer toepassen.

Tabel 3.7. Mogelijk nieuw te ontwikkelen natuurwaarden.

Kansen nieuwe biotopen	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Hoe te realiseren
Gebouwen	Nestgelegenheid gebouwgebonden vogels (mussen, zwaluwsoorten), verblijfplaatsen voor vleermuizen, vegetatie aan/op gebouw	Natuurinclusief bouwen
Aanleg (gezamenlijke) tuinen	Schuil- en foerageerplek voor (tuin)vogels en grondgebonden fauna, insecten, vlinders	Ontwerp door deskundig ecologisch hovenier, gebruik van inheemse soorten
Vijvers/ poelen aanleggen	Creëren van biotoop voor vissen, libellen, amfibieën.	Ontwerp door een ecologisch deskundige of hovenier.
Groenstrook realiseren met kruidenrijke/	Schuil- en foerageerplek voor (tuin)vogels en grondgebonden fauna, insecten (zoals vlinders).	Ontwerp door een deskundig ecologisch hovenier, gebruik

Kansen nieuwe biotopen	Belangrijkste functies voor flora en fauna	Hoe te realiseren
bloemrijke vegetaties variërend in hoogte		van geschikte zaadmengsels, natuurlijk (maai)beheer.
Semi verharde parkeerplaatsen (grastegels)	Creëren van biotoop voor insecten, foerageerplek voor (tuin)vogels	Inzaaien met laagblijvende kruidenmengels

Literatuurlijst

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Overig

NDFP

Street Smart

AERIUS-calculator, versie 2021.

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving en het beleidskader.

Het betreft de Wet natuurbescherming (Wnb). Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

Wnb - Algemeen

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden. De Wnb beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten hebben een loketfunctie. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Wnb richt zich op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Wnb - Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb);
- 2) soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb);
- 3) 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora') (artikel 3.10 e.v. Wnb).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 3.1 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om ontheffing aan te vragen voor de overtreding van de verbodsbepalingen. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en/of Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.5 e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Onder de Wnb is het mogelijk om voor streng beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.5.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn.

Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';

- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v. Wnb)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage A en B van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.10 e.v..

Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de 'andere soorten' niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie 'andere soorten' van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h 'in het algemeen belang';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).				
Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 1.11 van de Wnb. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Wnb - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 2.1 tot en met 2.11 van de Wnb. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Wnb maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een 'passende beoordeling'. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling.

Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de “ADC-criteria”.

Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie vormt veelal een knelpunt bij de besluitvorming over plannen en projecten, omdat in veel Natura 2000-gebieden overbelasting van stikstof een probleem is voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor het gebied aangewezen soorten en habitattypen. Om een oplossing te bieden voor dit probleem was destijds (1 juli 2015) het Programma Aanpak Stikstof (PAS) opgericht. Op 29 mei 2019 oordeelde de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) echter dat het PAS niet als onderbouwing kan worden gebruikt voor toestemmingsverlening op grond van de Wnb.

Vanaf 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden. Hierin is een vrijstelling van Wnb-vergunningplicht opgenomen voor bouwwerkzaamheden in de realisatiefase voor wat betreft stikstofdepositie (art. 2.9a Wnb). Er hoeven ten behoeve van een Wnbvergunningaanvraag (gebiedsbescherming) voor een project dus geen berekeningen en daarbij behorende beoordeling van de stikstofdepositie voor de realisatiefase meer plaats te vinden.

De vrijstelling geldt in theorie niet voor het vaststellen van een ruimtelijk plan (bijvoorbeeld een bestemmingsplan) (de plantoets Wnb) waarbij voor de ontwikkeling ook een aanlegfase aan de orde is. De vrijstelling geldt alleen voor de projecttoets in het kader van de Wnb-vergunningprocedure. Echter, omdat ervan uitgegaan wordt dat voor het project (als de ontwikkeling die het bestemmingsplan mogelijk maakt, wordt uitgevoerd) een vrijstelling geldt, wordt deze vrijstelling ook toegepast in de plantoets Wnb gebiedsbescherming.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden (artikel 7.6 Bkl)
- het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN- gebieden (artikel 7.7 Bkl)
- het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid)
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
 - de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan

- de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd
- tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

'Nee, tenzij'-principe

Voor het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat nieuwe plannen of projecten niet zijn toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Uitzonderingen hierop zijn wanneer sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De Rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Structuurvisies en Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- ecologische verbindingzones,
- weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten,
- groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour
- natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 1.12 lid 3 van de Wnb (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 1.12 lid 3 Wnb

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Wnb - Beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in artikel 4.1 tot en met 4.9 van de Wnb. De Wnb heeft tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Binnen de Wnb worden houtopstanden beschermd die aan bepaalde voorwaarden voldoen (Wnb artikel 4.1). Voornaamste onderscheid wordt gemaakt op basis van de locatie. Houtopstanden welke binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom Wnb vallen, zijn namelijk uitgezonderd (artikel 4.1) en worden niet onder de Wnb beschermd. De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb komt niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Een houtopstand onder de Wnb wordt gezien als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- 1) een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of;
- 2) bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De Wnb is van toepassing op houtopstanden die buiten de bebouwde kom liggen. De gemeenteraad dient de grens van de bebouwde kom Wnb vast te leggen. Veel gemeentes hebben dit ook gedaan.

De grens van de bebouwde kom Wnb is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwde kom. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op.

De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwde kom vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwde kom voor de Wnb.

De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Door het zogenoemde regelverbod van artikel 4.6 Wnb kunnen gemeente ook buiten de bebouwde kom regulerend optreden. Hierdoor kunnen gemeente ook een kapverbod opstellen voor houtopstanden die ze willen beschermen buiten de bebouwde kom. Er zijn veel gemeentes die dat ook daadwerkelijk hebben gedaan.

Er zijn ook gemeentes die houtopstanden buiten de bebouwde kom beschermen via een monumentenverordening. Voor deze houtopstanden is dus (ook) een omgevingsvergunning van de gemeente noodzakelijk. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Meld- en herplantplicht

De Wnb stelt dat wanneer houtopstanden worden gekapt, er voorafgaand aan de kap een meldingsplicht bij de provincie is.

De provincie bepaalt welke informatie omtrent de te kappen opstand aangeleverd dient te worden, op welke termijn dit aangeleverd dient te worden en welke voorwaarden voor de uitvoering van de kap gelden. Daarnaast geldt dat binnen drie jaar na de kap een herbeplantingsplicht geldt (door aanplant, bezaaiing of natuurlijke verjonging dan wel op andere wijze realiseren van een nieuwe houtopstand). Wanneer dat niet op dezelfde plaats kan, dan kan een provincie ontheffing verlenen de herbeplanting op andere gronden toe te staan indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels. Verder kunnen provincies ontheffing of vrijstelling verlenen voor bepaalde verbodsbepalingen en/of voorwaarden omtrent herbeplanting.

In de volgende gevallen geldt op grond van de Wnb geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen:

- periodiek vellen van griend- of hakhout;
- houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Wnb;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - o wegbeplantingen;
 - o beplantingen langs waterwegen, en
 - o eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
- ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
- zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
- vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Natura 2000-vergunning, een soortenontheffing, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
- vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;

vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Beschermde houtopstanden (naast Wnb)

Houtopstanden zijn tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit is vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de betreffende gemeente. Bomen kunnen op gemeentelijk niveau ook op een andere manier beschermd zijn. De bescherming van een houtopstand of groenstructuren kan bijvoorbeeld opgenomen zijn in de planregels bij een bestemmingsplan of via een gemeentelijke bomenverordening.

Natuurtoets

Woningbouwlocatie te Heerenveen

projectnummer 0477941.100

5 oktober 2022

Van Wijnen Projectontwikkeling Noord B.V.

Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (Wnb artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (Wnb artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (Wnb artikel 3.10). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing is geen aandacht besteed aan Rode Lijst-soorten.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd⁵. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2017-2022 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

⁵ Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF (06-09-2022) op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2021) (Natura 2000-gebieden) en de provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijk effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermde houtopstanden Wnb

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Wnb. Indien onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Wnb beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct melding te maken bij security@anteagroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

www.anteagroup.nl

Copyright © 2022

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.